ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
SIR GORDON SLYNN
της 9ης Μαρτίου 1988 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Στις 24 Νοεμβρίου 1969, η γερμανική εταιρία Dr. D. Goerrig GmbH (στο εξής: Goerrig) εισήγαγε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας 30 βαρέλια ενός προϊόντος, το οποίο δήλωσε στο τελωνείο ως «διάλυμα natriumboranate και λοιπά υδρίδια» υπαγόμενο στην κλάση 28.59 Α του κοινού δασμολογίου (ΚΔ), ως προς την οποία προβλεπόταν δασμός 6,4 %. Τα εμπορεύματα εκτελωνίστηκαν αρχικά σύμφωνα με τη δήλωση αυτή, αλλά στις 17 Μαρτίου 1970 το Hauptzollamt (κεντρικό τελωνείο) του Geldern (στο εξής: Hauptzollamt) εξέδωσε διορθωτική πράξη με την οποία κατέταξε το εμπόρευμα μεταξύ των χημικών παρασκευασμάτων της κλάσεως 38.19 Τ, ως προς την οποία προβλεπόταν δασμός 14,4 % και ζήτησε την πληρωμή συμπληρωματικού δασμού.

Η Goerrig αμφισβήτησε τη διορθωτική αυτή πράξη. Η εταιρία ισχυρίστηκε κατ' ουσία ότι το εισαχθέν προϊόν ήταν natriumboranate και ότι το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου το οποίο περιείχε ήταν σταθεροποιητική ουσία. Η εταιρία αναφέρθηκε στη σημείωση 1 του κεφαλαίου 28 του ΚΔ, που όπως ίσχυε κατά το χρόνο της εισαγωγής (JO 1968, L 172, σ. 126), είχε ως εξής:

«Υπό την επιφύλαξιν των εξαιρέσεων των διαλαμβανομένων εις το κείμενον ενίων εκ των κλάσεών του, το παρόν κεφάλαιον πρέπει να θεωρείται ως περιλαμβάνον μόνον:

α) τα αμιγή χημικά στοιχεία ή τας αμιγείς ενώσεις καθορισμένης χημικής συστάσεως, αμιγή, έστω και αν τα προϊόντα ταύτα δεν είναι απολύτως καθαρά·

β) τα υδατικά διαλύματα των προϊόντων υπό το ανωτέρω στοιχείον α)·

γ) τα έτερα διαλύματα των προϊόντων υπό το ανωτέρω στοιχείον α), εφόσον τα διαλύματα ταύτα εμφανίζονται υπό συσκευασίαν συνήθη και απαραίτητον, απολύτως ητιολογημένην ένεκα λόγων ασφαλείας ή αναγκών της μεταφοράς, ο δε διαλύτης δεν καθιστά το προϊόν επιδεκτικόν άλλης ιδιαιτέρας χρήσεως από την συνήθη γενικήν χρήσιν αυτού·

δ) τα προϊόντα υπό τα ανωτέρω στοιχεία α), β) ή γ), εις τα οποία προσετέθησαν σταθεροποιητικαί ουσίαι, απαραίτητοι διά την διατήρησίν των ή διά την μεταφοράν των.»

Εν συνεχεία, στη σημείωση 1 προστέθηκε το στοιχείο ε), διατυπωθέν ως εξής: «τα προϊόντα των παραπάνω στοιχείων α), β), γ) ή δ), στα οποία προστέθηκε ουσία αντισκονιακή ή χρωστική, για τη διευκόλυνση της εξακρίβωσης της ταυτότητας ή για λόγους ασφάλειας, εφόσον οι προσθήκες αυτές δεν καθιστούν το προϊόν περισσότερο κατάλληλο

* Μετάφραση από τα αγγλικά.

για ειδικές χρήσεις απ' ό,τι για τη γενική χρήση του».

Το Finanzgericht του Düsseldorf απέρριψε με απόφαση της 13ης Απριλίου 1978 την προσφυγή που άσκησε η Goerrig κατά του Hauptzollamt για το λόγο ότι το εν λόγω προϊόν δεν μπορούσε να υπαχθεί στο κεφάλαιο 28 του ΚΔ, λόγω του ότι η σταθεροποιητική ουσία — αντί να προστεθεί εκ των υστέρων — υπήρχε ήδη κατά την παρασκευή και είχε στη συνέχεια διατηρηθεί στο διάλυμα. Μετά την ασκηθείσα από την Goerrig αναίρεση, το Bundesfinanzhof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Οικονομικών Υποθέσεων), με απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 1980, ακύρωσε την απόφαση του Finanzgericht και ανέπεμψε την υπόθεση. Το Bundesfinanzhof έκρινε ότι η σημείωση 1, στοιχείο δ), του κεφαλαίου 28 του ΚΔ είχε εφαρμοστεί εσφαλμένως. Ο όρος «προστέθηκε» δεν σήμαινε ότι η σταθεροποιητική ουσία έπρεπε να έχει προστεθεί μετά την παρασκευή. Έπρεπε να εξεταστεί αν το εισαχθέν προϊόν, ανεξάρτητα από το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου που περιεχόταν σ' αυτό, μπορούσε να θεωρηθεί ως υδατικό διάλυμα κατά την έννοια της σημειώσεως 1, στοιχείο β), του κεφαλαίου 28 του ΚΔ και αν το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου ήταν απαραίτητο μόνο για τη διατήρηση ή τη μεταφορά του υδατικού διαλύματος ή αν παρέμεινε στο εμπόρευμα για άλλους λόγους, για παράδειγμα οικονομικούς, ή ακόμη αν επρόκειτο να εξυπηρετήσει άλλους σκοπούς.

Το Finanzgericht ανέθεσε στον Klaus Diemert, καθηγητή στο Ινστιτούτο Ανοργάνου και Διαρθρωτικής Χημείας Ι του Πανεπιστημίου του Düsseldorf, να διενεργήσει πραγματογνωμοσύνη πάνω στα ζητήματα αυτά. Στην πραγματογνωμοσύνη του, της 20ής Ιουλίου 1982, ο Diemert διαπίστωσε ότι το εισαχθέν από την Goerrig χημικό προϊόν απετελείτο από υδατικό διάλυμα που περιείχε κατά βάρος 12 % $NaBH_4$ (βορυδρίδιο του νατρίου ή natriumboranate) και περίπου 40 % κατά βάρος NaOH (υδατικό διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου). Χωρίς να ληφθεί υπόψη το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου που περιείχε, το εισαχθέν υδατικό διάλυμα natriumboranate συνιστούσε καθαυτό αμιγή ένωση καθορισμένης χημικής συστάσεως. Το natriumboranate είναι επικίνδυνο προϊόν που μπορεί να αποσυντεθεί ταχέως απελευθερώνοντας εκρηκτικά και τοξικά αέρια. Το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου μειώνει την ταχύτητα αποσυνθέσεως του υδατικού διαλύματος natriumboranate. Συνεπώς, ήταν ορθό, στην παρούσα περίπτωση, να αποδοθεί στο διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου η λειτουργία σταθεροποιητικής ουσίας. Δεν είναι δυνατό να καθοριστεί η συγκέντρωση του διαλύματος υδροξειδίου του νατρίου που σταθεροποιεί επαρκώς το διάλυμα αυτό ώστε να το καταστήσει κατάλληλο για την αποθήκευση και τη μεταφορά παρά μόνον αν είναι γνωστοί οι όροι αποθηκεύσεως και μεταφοράς. Ο πραγματογνώμων θεωρεί ότι απαιτείται ένα διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου κατά βάρος τουλάχιστον 30 % προκειμένου να αποθηκευθούν ή μεταφερθούν υδατικά διαλύματα natriumboranate για περίοδο μερικών εβδομάδων, αλλ' ότι, για μεγαλύτερη περίοδο, είναι προτιμότερη υψηλότερη συγκέντρωση υδροξειδίου του νατρίου. Δεδομένου ότι το διάλυμα φθάνει στα όρια κορεσμού του σε συγκέντρωση κατά βάρος 12,9 % του διαλύματος natriumboranate και κατά βάρος 46,9 % διαλύματος υδροξειδίου του νατρίου, ο πραγματογνώμων καταλήγει στο ότι η συγκέντρωση του διαλύματος υδροξειδίου του νατρίου που έχει επιλεγεί (40 %) ενδείκνυται, συνεπώς, για την αποθήκευση και τη μεταφορά των διαλυμάτων natriumboranate.

Το Finanzgericht δέχθηκε τα πορίσματα του Diemert. Το δικαστήριο αυτό έκρινε, με απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 1982, ότι, σύμφωνα με τη σημείωση 1, στοιχείο β), του κεφαλαίου 28 του ΚΔ, το διάλυμα natriumboranate καθαυτό (χωρίς το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου) πρέπει να υπαχθεί στο κεφάλαιο 28

του ΚΔ ως υδατικό διάλυμα αμιγούς ενώσεως καθορισμένης χημικής συστάσεως. Κατά το Finanzgericht, το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου αποτελούσε σταθεροποιητική ουσία αναγκαία για τη διατήρηση ή τη μεταφορά του υδατικού διαλύματος natriumboranate κατά την έννοια της σημειώσεως 1, στοιχείο δ), του κεφαλαίου 28 του ΚΔ. Συνεπώς, το Finanzgericht έκρινε, κάνοντας δεκτή την προσφυγή της Goerrig, ότι το εν λόγω προϊόν υπαγόταν στην κλάση 28.57 Α του ΚΔ.

Το Hauptzollamt, κατόπιν, άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesfinanzhof το οποίο, με απόφαση της 12ης Ιουνίου 1986, ακύρωσε την απόφαση του Finanzgericht και ανέπεμψε την υπόθεση στο Finanzgericht. Κατά το Bundesfinanzhof, το Finanzgericht δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι ένα εμπόρευμα δεν μπορεί πλέον να υπάγεται στο κεφάλαιο 28 του ΚΔ αν η σταθεροποιητική ουσία που περιείχε είχε ως αποτέλεσμα να καθιστά δυνατές, κατά την έννοια της σημειώσεως 1 του κεφαλαίου 28 του ΚΔ, χρήσεις του προϊόντος αυτού που διαφορετικά δεν θα ήταν δυνατές. Το Bundesfinanzhof έκρινε ότι, κατά την έννοια της σημειώσεως 1, στοιχείο δ), του κεφαλαίου 28 του ΚΔ, η κατάταξη ενός προϊόντος δεν εξαρτάται μόνο από το αν η σταθεροποιητική ουσία είναι αναγκαία για τη διατήρηση και τη μεταφορά, ενόψει της καταστάσεως στην οποία εμφανίζεται και των χρησιμοποιουμένων ποσοτήτων, αλλά και από το αν καθιστά το προϊόν κατάλληλο για άλλες χρήσεις πλην της διατηρήσεως ή της μεταφοράς. Αν και οι τελευταίοι αυτοί όροι δεν υπάρχουν στη σημείωση 1, στοιχείο δ), το Bundesfinanzhof έκρινε ότι έπρεπε να τους συμπεριλάβει σ' αυτή υπό το φως των επεξηγηματικών σημειώσεων της ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας.

Το Finanzgericht δέχθηκε την αντίθετη άποψη. Με την απόφασή του της 19ης Φεβρουαρίου 1987 έκρινε σχετικά: « ενώ η σημείωση 1, στοιχείο γ), του κεφαλαίου 28 του ΚΔ ορίζει ρητώς, όσον αφορά το διαλύτη, ότι αυτός δεν πρέπει να καθιστά το προϊόν καταλληλότερο για ειδικές χρήσεις απ' ό,τι για τη γενική χρήση του, η σημείωση 1, στοιχείο δ), δεν περιέχει παρόμοιο περιορισμό σε σχέση με τις σταθεροποιητικές ουσίες. Το γεγονός της εφαρμογής κατ' αναλογία του εν λόγω περιορισμού βάσει μιας ερμηνείας που βασίζεται στις επεξηγηματικές σημειώσεις της ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας καταλήγει σε παράνομη επί της ουσίας τροποποίηση του κοινού δασμολογίου ».

Συνεπώς, με την προαναφερθείσα απόφαση ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Έχει η σημείωση 1, στοιχείο δ), του κεφαλαίου 28 του κοινού δασμολογίου την έννοια ότι μια σταθεροποιητική ουσία απαραίτητη για τη μεταφορά δεν μπορεί να χρησιμεύσει σε καμία άλλη χρήση; »

Το ερώτημα καθαυτό δεν διευκρινίζει αν οι όροι « μπορεί να χρησιμεύσει σε καμία άλλη χρήση » αναφέρονται στη σταθεροποιητική ουσία ή στο σύνολο που σχηματίζεται από τη σταθεροποιητική ουσία και το προϊόν βάσεως στο οποίο αυτό έχει προστεθεί. Πάντως, φαίνεται ότι στο κείμενο της Διατάξεως περί παραπομπής και στην απόφαση του Bundesfinanzhof επισημαίνεται ότι οι όροι « μπορεί να χρησιμεύσει σε καμία άλλη χρήση », στους οποίους γίνεται αναφορά, σημαίνουν μάλλον τις άλλες δυνατότητες χρησιμοποιήσεως του προϊόντος καθαυτού στο οποίο έχει προστεθεί η σταθεροποιητική του ουσία παρά τις επιπλέον δυνατότητες χρησιμοποιήσεως της σταθεροποιητικής ουσίας μόνης της.

Αρχικά, η Επιτροπή και το Hauptzollamt αντελήφθησαν την υπόθεση αυτή υπό την έννοια

ότι οι ποσότητες του διαλύματος υδροξειδίου του νατρίου που είχαν χρησιμοποιηθεί ήταν σημαντικότερες από αυτές που ήταν αναγκαίες για να σταθεροποιηθεί το natriumboranate. Η Επιτροπή έκρινε ότι ήταν αναγκαία συγκέντρωση που ανερχόταν μόλις σε 0,1 %, ενώ το προϊόν περιείχε στην πραγματικότητα 40 %. Πάντως, φαίνεται ότι στο σημείο αυτό υπήρχε λάθος. Το κατώτερο ποσοστό εφαρμόζεται στο κρυσταλλωμένο natriumboranate, αλλά εν προκειμένω πρόκειται για natriumboranate υπό μορφή υδατικού διαλύματος, το οποίο εμφανίζει διαφορετικές ιδιότητες. Το Finanzgericht υιοθέτησε με την απόφασή του του 1982 το πόρισμα του Diemert, δηλαδή ότι για να σταθεροποιηθεί ένα υδατικό διάλυμα natriumboranate χρειαζόταν συγκέντρωση 40 %. Τα πορίσματα αυτά δεν αναιρέθηκαν από το Bundesfinanzhof με την απόφασή του του 1986 και το Finanzgericht τα υιοθέτησε εκ νέου με τη Διάταξή του περί παραπομπής (« όπως προέκυψε από τη διεξαγωγή αποδείξεων ενώπιον του Finanzgericht, η σταθεροποιητική ουσία εν προκειμένω είναι απαραίτητη για τη μεταφορά »). Επομένως, η ενώπιον του Δικαστηρίου εκκρεμής υπόθεση πρέπει να εξεταστεί λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι μια συγκέντρωση 40 % ήταν αναγκαία ως σταθεροποιητική ουσία. Εν πάση περιπτώσει, δεν υπάρχει καμία απόδειξη κατά του πορίσματος στο οποίο κατέληξε ο Diemert.

Επιπλέον, δεν αποδείχθηκε ότι η χρησιμοποίηση του διαλύματος υδροξειδίου του νατρίου ως σταθεροποιητικής ουσίας συνιστούσε μέσο καταστρατηγήσεως προκειμένου να εισαχθεί χωρίς να πληρωθούν δασμοί.

Συνεπώς, είναι σαφές ότι, κατά την έννοια της σημειώσεως 1, στοιχείο δ), του κεφαλαίου 28, το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου αποτελεί « σταθεροποιητική ουσία » και ότι η χρησιμοποιηθείσα ποσότητα ήταν « απαραίτητη » για τη διατήρηση ή τη μεταφορά του διαλύματος natriumboranate. Το Finanzgericht έκρινε ότι το διάλυμα αυτό συνιστούσε υδατικό διάλυμα αμιγούς ενώσεως καθορισμένης χημικής συστάσεως κατά την έννοια της παραγράφου 1, στοιχείο β), της σημειώσεως αυτής. Επομένως, οι προϋποθέσεις που τίθενται από την ίδια τη σημείωση 1, στοιχείο δ), έχουν πληρωθεί.

Είναι αναγκαίο να ερμηνευθεί το κείμενο αυτό προσθέτοντάς του μία προϋπόθεση ανάλογη με αυτή που αναφέρεται στη σημείωση 1, στοιχείο γ), καθώς και στη σημείωση 1, στοιχείο ε), η οποία προστέθηκε εκ των υστέρων σχετικά με τις αντισκονιακές ή χρωστικές ουσίες, δηλαδή ότι ένας διαλύτης (εκτός του ύδατος) δεν πρέπει « να καθιστά το προϊόν καταλληλότερο για ειδικές χρήσεις απ' ό,τι για τη γενική χρήση του »;

Η Επιτροπή μνημονεύει ότι θα έπρεπε να είναι έτσι και ότι δεν παρελείφθησαν σκοπίμως οι λέξεις αυτές στη σημείωση 1, στοιχείο δ). Δεν δέχομαι την άποψη αυτή: θεωρώ ότι ήταν ηθελημένη η διατύπωση της σημειώσεως 1, στοιχείο δ). Εξάλλου, ο κοινοτικός νομοθέτης είχε συχνά την ευκαιρία να τροποποιήσει τη σημείωση 1, στοιχείο δ), προσθέτοντάς της μια τέτοια προϋπόθεση (στην πραγματικότητα, κάθε φορά που δημοσίευε εκ νέου το κοινό δασμολόγιο), αλλά κάθε φορά απέφυγε να το πράξει. Αυτό που είναι ακόμη πιο εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δεν προέβη στην τροποποίηση αυτή ούτε όταν προσέθεσε τη σημείωση 1, στοιχείο ε). Εξάλλου, όταν αντικατέστησε την ονοματολογία του ΚΔ με τη συνδυασμένη ονοματολογία (ΣΟ), με έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 1988 (βλέπε κανονισμό 2658/87 του Συμβουλίου, ΕΕ 1987, L 256, σ. 1), ο κοινοτικός νομοθέτης επανέλαβε τη σημείωση 1, στοιχείο δ), του κεφαλαίου 28 ακριβώς με την ίδια διατύπωση που είχε χρησιμοποιήσει στο κοινό δασμολόγιο του 1968.

Θεωρώ ότι η διατύπωση της σημειώσεως 1, στοιχείο δ), είναι σαφής ως προς το σημείο αυτό και ότι ούτε η σημείωση 1, θεωρούμενη στο σύνολό της, ούτε η πρόθεση του νομοθέτη (καθόσον είναι δυνατόν να διακριθεί) δικαιολογούν την ανάγνωση της σημειώσεως αυτής με την προσθήκη της σιωπηράς προϋποθέσεως, της οποίας έχει γίνει επίκληση.

Εφόσον τα κείμενα αυτά είναι σαφή, δεν μπορούν να τροποποιηθούν με μια οποιαδήποτε αντίθετη ερμηνεία που έχει δοθεί στις επεξηγηματικές σημειώσεις της ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας.

Εν πάση περιπτώσει, δεν έχω πειστεί ότι οι επεξηγηματικές αυτές σημειώσεις περιέχουν πραγματικά αντίθετη ερμηνεία στην παρούσα υπόθεση. Αληθεύει ότι το όγδοο εδάφιο των « γενικών » σημειώσεων του κεφαλαίου 28 της ονοματολογίας του Συμβουλίου Τελωνειακής Συνεργασίας ορίζει ότι

« πρέπει επίσης να θεωρηθούν ως σταθεροποιητικές οι ουσίες που προστίθενται σε ορισμένα χημικά προϊόντα προκειμένου να τα διατηρήσουν στην αρχική φυσική τους κατάσταση, υπό την προϋπόθεση ότι η προστιθέμενη ποσότητα δεν υπερβαίνει την αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος και η εν λόγω προσθήκη δεν μεταβάλλει το χαρακτήρα του προϊόντος βάσεως και δεν το καθιστά περισσότερο κατάλληλο για ειδικές χρήσεις απ' ό,τι για τη γενική χρήση του ».

Το εδάφιο αυτό, χρησιμοποιώντας τους όρους « πρέπει επίσης να θεωρηθούν ως σταθεροποιητικές » φαίνεται να αναφέρεται σε ό,τι θα μπορούσε να αποκληθεί προϊόντα « εξομοιούμενα με σταθεροποιητικές ουσίες ». Πάντως, πρέπει να σημειωθεί ότι το προηγούμενο εδάφιο, το οποίο αναφέρεται στις « σταθεροποιητικές ουσίες » (και σαφώς είναι εν προκειμένω σταθεροποιητικές ουσίες το διάλυμα υδροξειδίου του νατρίου), δεν περιέχει αυτή την προϋπόθεση.

Συνεπώς, θεωρώ ότι το γεγονός ότι το προϊόν βάσεως που περιέχει η σταθεροποιητική ουσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς διαφορετικούς από αυτούς για τους οποίους θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μόνο του δεν το οδηγεί εκτός του πεδίου εφαρμογής της σημειώσεως 1, στοιχείο δ), εφόσον είναι σαφές ότι αυτό που έχει προστεθεί στο προϊόν βάσεως αποτελεί σταθεροποιητική ουσία απαραίτητη για τη διατήρηση ή τη μεταφορά του εν λόγω προϊόντος βάσεως. Το ερώτημα τι είναι « απαραίτητο » ενέχει εμφανώς τόσο ένα ποσοτικό όσο και ένα ποιοτικό στοιχείο και αν η χρησιμοποιηθείσα ποσότητα σταθεροποιητικής ουσίας υπερβαίνει την ευλόγως απαραίτητη ποσότητα για τους σκοπούς σταθεροποιήσεως του προϊόντος, μπορεί να λεχθεί ότι το κεφάλαιο 28 δεν εφαρμόζεται πλέον στο εν λόγω προϊόν. Ομοίως, προκύπτουν προδήλως διαφορετικές εκτιμήσεις σε περίπτωση που αποδεικνύεται (πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω) ότι η σταθεροποιητική ουσία χρησιμοποιείται προκειμένου να επιτευχθεί με απατηλά μέσα η εισαγωγή ενός προϊόντος κατ' ουσίαν διαφορετικού από το προϊόν βάσεως καθαυτό.

Αν είχα καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το ερώτημα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο δεν αφορούσε τόσο το προϊόν βάσεως που περιείχε τη σταθεροποιητική ουσία όσο την ίδια τη σταθεροποιητική ουσία, θα είχα συναγάγει ότι το γεγονός ότι η σταθεροποιητική ουσία μπορεί να εμπλέκεται σε άλλες μεταγενέστερες χρήσεις δεν έχει κατ' ανάγκην ως συνέπεια ότι η σημείωση 1, στοιχείο δ), δεν εφαρμόζεται στο προϊόν βάσεως, καθόλο το διάστημα που αποδεικνύεται ότι η σταθεροποιητική ουσία είναι « απαραίτητη » για τη διατήρηση ή τη μεταφορά του προϊόντος βάσεως. Σε πολλές περιπτώσεις φαίνεται πιθανό ότι η αφαίρεση της σταθεροποιητικής ουσίας προκειμένου να προκύψει πάλι το προϊόν βάσεως, θα καταστρέψει τη σταθεροποιητική ουσία, αλλά, έστω κι αν αυτή μπορεί να ξαναχρησιμοποιηθεί, το προϊόν βάσεως συνεχίζει κατά τη γνώμη μου να υπάγεται στο κεφάλαιο 28.

Υπό τις συνθήκες αυτές, θεωρώ ότι η απάντηση στο υποβληθέν στο Δικαστήριο ερώτημα πρέπει να έχει ως εξής:

« Η σημείωση 1, στοιχείο δ), του κεφαλαίου 28, του κοινού δασμολογίου δεν περιέχει στοιχεία τα οποία να επιβάλλουν ότι μια απαραίτητη για τη μεταφορά ενός προϊόντος σταθεροποιητική ουσία πρέπει να μην παρέχει καμία επιπλέον δυνατότητα χρήσεως του προϊόντος που περιέχει η εν λόγω σταθεροποιητική ουσία. »

Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή δεν αποδίδονται. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων των διαδίκων της κύριας δίκης.